

ISSN: 1306-3111/1308-7266
NWSA-Sports Sciences
NWSA ID: 2013.8.4.2B0096

Status : Original Study
Received: April 2013
Accepted: October 2013

E-Journal of New World Sciences Academy

**Hüseyin Çağdaş Batmaz
Fethi Yıldırım
Zeki Coşkuner
Mustafa Karadağ
Alpaslan Atalı**

Firat University, hcbatmaz@hotmail.com, Elazig-Turkey

<http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2013.8.4.2B0096>

**ORTAÖĞRETİM KURUMLARINDA VOLEYBOL OYNAYAN SPORCULARIN SPORA YÖNELİK
BEKLENTİ VE MEMNUNİYET DÜZEYLERİ (ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)**

ÖZET

Bu çalışma ile orta öğretim kurumlarında voleybol oynayan sporcuların, spora karşı beklenti ve memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda, beklentilerin karşılanması ve memnuniyet düzeyinin arttırılması sporcular açısından önem arz etmektedir. Çalışma bulgularına göre sporcular; aileleri ve öğretmenlerinden kendilerinin spor yapmalarını desteklemeleri istenmektedir. Sonuç olarak bu çalışmada, sporcuların spora yönelik beklenti ve memnuniyet düzeyleri birbirine yakın düzeydedir. Beklenti ve memnuniyet düzeyini belirlemeye yönelik olarak oluşturulan maddelerin büyük bir kısmına, katılım düzeyi yüksek orandadır. Öğrenci velilerine, sportif aktivitelerin öğrencilerin derslerini olumsuz etkilemeyeceği hususu her fırsatta dile getirilmelidir. Ayrıca sporcuların, ders başarılarının arttırılması için okul yönetimi tarafından gerekli tedbirler alınmalıdır. Aileler ve öğretmenler öğrencileri spora teşvik etmeli ve bu doğrultuda onları desteklemelidirler.

Anahtar Kelimeler: Okul, Spor, Voleybol, Beklenti, Memnuniyet

**VOLLEYBALL PLAYER'S SATISFACTION AND EXPECTATION LEVEL FOR SPORTS IN
HIGH SCHOOLS (ELAZIĞ CITY SAMPLE)**

ABSTRACT

With this research, it is aimed to determine the satisfaction and expectation level of the students various age groups who study in high schools and play volleyball. It going importance for players to fulfill their expectation and increase their satisfaction level. In addition to that they stated that they to sport not regarding any financial benefit but because they love it and have aims with it. As a result in this study the player's satisfaction and expectation level for sports are at approximate level in the items that have been made to determine the expectation and satisfaction level is in high levels at every opportunity. The parents should be told that sport activities don't affect their lessons in negative way. The necessary measures should be taken by the school management to increase the player's success level of lessons. The families and teaches should encourage the students for sports and support them in this respect.

Keywords: School, Sports, Volleyball, Expectation, Satisfaction

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Okul, çevresinden aldığı girdileri kullanarak alt sistemler yardımıyla işleyen, bu girdileri tekrar aynı çevreye ürün olarak sunan, sisteme dönütler sağlayan, bu doğrultuda program ve süreçlerini gözden geçirerek gerektiğinde değişiklik yaparak varlığını sürdürmeye çalışan açık sosyal bir sistemdir [1]. Bu okul sisteminde sportif etkinliklerinde olduğu bilinmesi gereken bir husustur. Böyle olduğu halde, ilköğretim ve orta öğretim kurumlarında voleybol oynayan sporcular genellikle lise öğreniminden sonra spordan uzak bir hayat sürmektedirler. Bu olumsuz durumun oluşmasına sebep olan problemlerin tespit edilmesi bu çalışmanın oluşmasına imkan sağlamıştır. İlköğretim ve ortaöğretimde belirli temel eğitimi almış olan sporcuların beklenti ve memnuniyet düzeylerinin tespit edilmesi hem sporculara hem de sporumuza katkı sağlayacaktır.

Turgut'un (2001) ve Sarı'nın (2002) yaptıkları çalışmalarda deneklerin çoğunluğunun futbol, voleybol ve basketbol branşı ile uğraştıkları görülmektedir [2 ve 3]. Ayrıca Sunay, Büyüköztürk, Müniroğlu ve Gündüz'ün (2000) yapmış oldukları araştırmada da katılımcı öğrencilerin çoğunluğunun takım sporları ile uğraştıkları tespit edilmiştir [4]. Bu çalışmanın voleybol sporcularına yönelik olarak yapılmasındaki neden okullarda yaygın olarak bu sporun yapılması ve okullar arası spor müsabakalarında en fazla katılımın bu branşta olmasıdır.

Beklenti kavramı, gerçekleşmesi beklenen şey, bireyin belli şartlar ve durumlarda alacağı biçimler veya kendisinden beklenenler konusundaki öngörüsü olarak tanımlanmaktadır [5]. Bir başka tanıma göre de belli bir davranışın sonunda amaca ulaşma olasılığı olarak ele alınmaktadır [6]. Memnuniyet kavramı ise, memnun olma, sevinç duyma ve sevinme anlamlarını içermektedir [5]. İnsanlar beklenti içinde bir hayat sürer. Bu beklentiler psikolojik, sosyal, ekonomik ve kişisel olma yönüyle değerlendirilebilir. Beklentiler, bireyden bireye farklılık gösterir. Önemli olan ortak bir beklenti dairesi oluşturmaktır. Bu sayede etkili ve verimli bir spor hizmet anlayışı geliştirilebilir. Sporda memnuniyet ise sporcuların yapmış oldukları spordan, beklentilerinin karşılanması sonucu ortaya çıkan bir kavramdır. Beklentilerin karşılanma derecesi, aynı zamanda bireylerin memnuniyet düzeyini de ifade eder. Buna göre sporda memnuniyet ya da memnuniyetsizlik durumu sporcuların beklentileri ve algılamaları ile oluşan bir denge olarak karşımıza çıkar. Sporcular beklentilerinin karşılanması noktasında ne kadar fayda görürse memnuniyetleri de o kadar artmış olur.

İnsanların sosyal ihtiyaçlarının yanı sıra fiziksel ve duygusal ihtiyaçları da bulunmaktadır. Günümüzde bu ihtiyaçları karşılayabilmek amacıyla insanları spora yönleltmek, yeteneklerinin geliştirilmesine spor yoluyla yardımcı olmak ve sağlıklı kalabilmeleri için spor yapmalarını sağlamak gerekliliği ortaya çıkmıştır [7]. Sporun kişinin kendini geliştirmesine yardımcı olduğu kadar sosyalleşmesinde de yardımcı olduğu unutulmamalıdır [8]. Bu kapsamda spor, birey ya da grupların; sağlık, eğlence, gösteri ya da macera amaçlı yaptıkları, bireylerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor özelliklerinin planlı ve programlı geliştirilerek, belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirildiği, rekabete ve yarışmaya dayalı olup, fiziksel ve zihinsel aktivite gerektiren etkinlikler olarak tanımlanabilmektedir [9]. İnsan hayatının önemli bir parçası olan beden eğitimi ve spor, kişinin hem ruh hem de beden yapısını ve sağlığını güçlendirerek dengeli bir kişiliğe sahip olmasını sağlar [10]. Bu tanımlar ışığında spor, bireylere birçok avantaj sağlar. Sporun; bireylerin, sosyalleşmesinde, kendilerini ifade edebilmelerinde, bir bütün olarak

insanın gelişimine katkıda bulunmalarında etkisi vardır. Netice itibariyle sporun, kişilik gelişimine ve bireylerin kendilerini tanımalarına olanak sağlayan geniş tabanlı etkinlikler olduğu unutulmamalıdır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu çalışmada orta öğretim kurumlarında öğrenim gören ve voleybol ile uğraşan sporcuların, okuldan, aileden ve çevresinden spora yönelik ne istediğini tespit etmek amaçlanmıştır.

Ortaöğretim kurumlarında voleybol oynayan sporcuların spora yönelik beklenti ve memnuniyetlerinin belirlenmesi, gençliğimizin yetiştirilmesinde ve eğitilmesinde oluşturulacak proje ve çalışmalara ışık tutacaktır. Ayrıca bu çalışma; okullara, kulüplere, ailelere, sivil toplum kuruluşlarına yön vererek, sporcuların beklentileri doğrultusunda onlarla iletişim kurulmasını sağlayacaktır. Sporcuların, spora yönelik beklenti ve memnuniyetlerini belirleyen literatür çalışmaları tarandığında yapılmış birçok çalışmanın olduğu görülmektedir. Spora yönelik beklenti ve memnuniyetle ilgili olarak; Yıldız (2006), ortaöğretim kurumları spor alanında okuyan öğrencilerin spora başlama ve bu alanı seçme nedenleri ile beklentilerine yönelik bir çalışma yapmıştır [11]. Hergüner (2001), farklı liselerdeki sporcu öğrencilerin problem ve beklentilerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması üzerine bir çalışma yapmıştır [12]. Güçlü (2000), Kulüplerde aktif spor yapan üniversite öğrencilerinin problemleri ve beklentilerinin belirlenmesi üzerine bir çalışma yapmıştır [13].

3. YÖNTEM (METHODOLOGY)

Araştırmanın evrenini Elazığ ili ortaöğretim kurumlarında lisanslı voleybol oynayan sporcular, örneklemini ise ortaöğretim okullar arası voleybol müsabakalarına katılan 66'sı bay ve 56'sı bayan olmak üzere toplam 122 sporcu oluşturur.

Anket betimsel tarama modeli esas alınarak hazırlanmıştır. Betimsel tarama modeli, var olan durumu olduğu gibi yansıtmayı esas alır [14 ve 15]. Anket formu gerekli literatür taraması sonrasında konuyla ilgili anketlerden de faydalanılarak 31 soru haline getirilmiş ve uzmanların görüşü dikkate alınarak hazırlanmıştır. Ayrıca anket, büyük grubu temsil eden küçük bir gruba uygulanmış, daha sonra birinci bölümden dört ve üçüncü bölümden de dört hatalı soru anketten çıkartılmıştır. Uygulanma aşamasında anket, araştırmaya katılan sporculara karışık olarak verilmiş, değerlendirme aşamasında ayırım yapılmıştır. Anket sorularına katılma derecesi bakımından; "Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kısmen Katılıyorum, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum" olarak beşli likert tarzı kullanılmıştır. Değer aralıkları, olumludan olumsuz doğru; 5.00- 4.21 aralığı "Tamamen Katılıyorum", 4.20-3.41 aralığı "Katılıyorum" 3.40-2.61 aralığı "Kısmen Katılıyorum" 2.60-1.81 aralığı "Katılmıyorum" 1.80-1.00 aralığı "Hiç Katılmıyorum" olarak derecelendirilmiştir.

Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan ve üç bölümden oluşan anket formu aracılığıyla toplanmıştır. Birinci bölümde 11 maddeden oluşan kişisel ve betimsel bilgilere, ikinci bölümde 10 maddeden oluşan ve sporcu beklenti düzeyini belirleyen değişkenlere, üçüncü bölümde ise 10 maddeden oluşan ve sporcu memnuniyetini belirleyen değişkenlere yer verilmiştir. Araştırma sonunda elde edilen veriler SPSS 15.0 programında analiz edilmiştir. Bu çalışmada kişisel özellikler, sporcu beklenti ve memnuniyet düzeyi değişkenleri frekans ve yüzde değerleri ile açıklanmış bu doğrultuda tartışma ve sonuç çıkarımı yapılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM (FINDINGS AND INTERPRETATIONS)

Araştırmaya katılan sporcuların kişisel ve betimsel bilgilerine yönelik değerlere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Sporcuların Kişisel ve Betimsel Bilgileri
(Table 1. Athletes Personal and Descriptive Information)

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kız	56	45,9
	Erkek	66	54,1
Yaş	14	7	5,7
	15	30	24,6
	16	51	41,8
	17	34	27,9
Öğrenim Gördüğü Lise Türü	Genel Lise	59	48,4
	Anadolu Lisesi	26	21,3
	Meslek Lisesi	37	30,3
Sınıf Düzeyi	9	2	1,6
	10	29	23,8
	11	53	43,4
	12	38	31,1
Ders Başarı Durumu	Zayıf var	51	41,8
	Geçer	42	34,4
	Teşekkür	21	17,2
	Takdir	8	6,6
Aile Gelir Düzeyi	750 TL aşağı	64	52,5
	751 TL-1500 TL	46	37,7
	1501 TL yukarı	12	9,8
Voleybola Başlamasında Etkili Olan Unsur	Aile	4	3,3
	Beden Eğitimi Öğretmeni	34	27,9
	Arkadaş Çevre	14	11,5
	Kendim	70	57,4
Okulunuzda Spor Salonu var mı?	Evet	68	55,7
	Hayır	54	44,3
Şuan bir Kulüpte Voleybol Oynuyor musunuz?	Evet	21	17,2
	Hayır	101	82,8
Sigara Kullanma Alışkanlığınız var mı?	Evet	16	13,1
	Hayır	106	86,9
Burs Alıyor musunuz?	Evet	4	3,3
	Hayır	118	96,7

Tablo 1’de görüldüğü gibi bu çalışmaya katılan sporcuların 66’sı (%54,1), bay, 56’sı ise (%45,9), bayan sporculardan oluşmaktadır.

Yaş değişkenine göre müsabakalara katılımın en çok on altı yaş grubunda (30 - %41,8), en az katılımın ise on dört yaş grubunda (7 - 5,7), olduğu görülmüştür. Araştırmaya katılan sporcuların yaş ortalaması 15,9’dur.

Sporcuların öğrendiği lise türü değişkenine göre frekans ve yüzdelik dağılımı incelendiğinde en yüksek dağılımın genel lise düzeyinde (59 - 48,4), en düşük dağılımın ise Anadolu lisesi düzeyinde (26 - 23,3) olduğu görülmüştür.

Sporcuların okudukları sınıf düzeyi değişkenine göre frekans ve yüzdelik dağılımı incelendiğinde en çok dağılımın onbirinci sınıf düzeyinde (53 - %43,4), en az dağılımın ise dokuzuncu sınıf düzeyinde (2 - %1,6) olduğu görülmüştür.

Ders başarı durumu değişkenine göre frekans ve yüzdelik dağılımı incelendiğinde sporcuların büyük bir kısmının zayıfı (51 - %41,8),

olduğu, çok az bir kısmının ise takdir belgesi (8 - %6,6) aldığı görülmüştür.

Sporcuların babalarının öğrenim durumu incelendiğinde büyük bir kısmının ilköğretim mezunu (60 - %49,2) olduğu, görülmüştür.

Baba meslek bilgisi değişkenine göre de en yüksek dağılımın serbest meslek (54 - %44,3) olduğu görülmüştür.

Sporcuların annelerinin öğrenim durumu incelendiğinde büyük bir kısmının ilköğretim mezunu (64 - %52,5) olduğu, görülmüştür.

Anne meslek bilgisi değişkenine göre de en yüksek dağılımın ev hanımı (112 - %91,8) olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan sporcuların aile gelir düzeyi değişkenine göre frekans ve yüzdelik dağılımları incelendiğinde, ailelerin büyük bir kısmının geliri 750 Liranın (64 - %52,5) altındadır.

Araştırmaya katılan sporcular, voleybola başlamalarında etkili olan unsurun (70 - %57,4) kendileri olduğunu belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan sporculardan 101 kişi (%82,8) okullarında spor salonu olmadığını ve 21 kişi de (%17,2) okullarında spor salonu olduğunu belirtmiştir.

Sporculardan 78 kişi (%55,7) herhangi bir kulüpte voleybol oynadığını, 62 kişi de (44,3) voleybol oynamadığını belirtmiştir.

Sporculardan 106 kişi (%86,9) sigara kullanmadığını, 16 kişi (%13,1) de sigara kullandığını belirtmiştir.

Araştırmaya katılan sporculardan 118 kişi (%96,7) burs almadığını, 4 kişi de (%3,3) burs aldığını belirtmiştir.

Tablo 2. Spora Karşı Olan Beklentiler
(Table 2. Expectations of Athletes)

Madde No	Görüşler	Düzye	Katılmıyorum		Katılıyorum		TOPLAM	
			Hiç	Katılmıyorum	Kısmen	Katılıyorum		
1	Voleybol sporunu maddi bir karşılık gözeterek yapıyorum.	%	59,8	13,1	9,0	8,2	9,8	100
		f	73	16	11	10	12	122
2	Bu sporu üst düzey bir sporcu olmak için yapıyorum.	%	4,9	5,7	19,7	22,1	47,5	100
		f	6	7	24	27	58	122
3	Okul yönetimi spor yapmamı destekliyor.	%	6,6	7,4	12,3	18,0	55,7	100
		f	14	16	36	26	30	122
4	Öğretmenlerimin spor yapmamı desteklemesini bekliyorum.	%	6,6	7,4	12,3	18,0	55,7	100
		f	8	9	15	22	68	122
5	Ailemin spor yapmamı desteklemesini bekliyorum.	%	2,5	6,6	11,5	17,2	62,3	100
		f	3	8	14	21	76	122
6	Bu sporu sadece sağlıklı bir yaşam için yapıyorum.	%	6,6	5,7	13,1	18,9	55,7	100
		f	8	7	16	23	68	122
7	Takımımın voleybol maçını kazanması benim için önemlidir	%	1,6	4,9	9,8	15,6	68,0	100
		f	2	6	12	19	83	122
8	Antrenmanların verimli geçtiğine inanıyorum.	%	3,3	6,6	12,3	27,9	50,0	100
		f	4	8	15	34	61	122
9	Okulmda voleybol ile ilgili spor malzemeleri yeterli miktarda mevcuttur.	%	11,5	7,4	22,1	17,2	41,8	100
		f	14	9	27	21	51	122
10	Sporcu olmam nedeniyle toplum içerisinde bir statüm olduğuna inanıyorum.	%	4,9	12,3	23,8	23,8	35,2	100
		f	6	15	29	29	43	122

Tablo 2'deki veriler incelendiğinde, araştırmaya katılanların, spora karşı beklenti düzeylerinin birbirine yakın düzeyde gerçekleştiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcular;

Madde 1'de sporcuların büyük bir kısmı voleybol sporunu maddi bir karşılık beklemeden yaptıkları yönünde görüş belirtmiştir.

Madde 2'de voleybol sporunu üst düzey bir sporcu olmak için yaptıkları yönünde görüş belirtmiştir.

Madde 3'te okul yönetiminin öğrencilerin spor yapmasını desteklediği görülmektedir.

Madde 4'te sporcuların büyük kısmı öğretmenlerin kendilerinin spor yapmalarını desteklemeleri yönünde görüş bildirmişlerdir.

Madde 5'te sporcuların büyük bir çoğunluğu ailelerin kendilerinin spor yapmalarını desteklemeleri yönünde görüş belirtmiştir.

Madde 6'da sporcular bu sporu sadece sağlıklı bir yaşam için yaptıkları yönünde görüş belirtmiştir.

Madde 7'de, sporcuların büyük çoğunluğu takımlarının yapmış oldukları maçları kazanmalarının kendileri için önemli olduğu yönünde görüş belirtmiştir.

Madde 8'de sporcuların büyük kısmı antrenmanların verimli geçtiği yönünde görüş belirtmiştir.

Madde 9'da sporcuların bir kısmı okullarındaki spor malzemelerinin yeterli olduğu yönünde bir kısmı ise yeterli olmadığı yönünde görüş belirtmiştir.

Madde 10'da sporcuların büyük bir kısmı sporun kendilerine toplum içerisinde bir statüm kazandırdığı yönünde görüş bildirmişlerdir.

Tablo 3'deki veriler incelendiğinde, araştırmaya katılanların, memnuniyet düzeylerinin birbirine yakın ve yüksek düzeyde gerçekleştiği görülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcular;

Madde 1'de sporcular, seyircilerin küfürlü tezahürat yapmalarının oyun motivasyonlarını olumsuz etkilediği yönünde görüş belirtmişlerdir.

Madde 2'de sporcuların bir kısmı ders durumlarının kötü olmasının oyun motivasyonlarını olumsuz etkilediği yönünde görüş belirtmişler.

Madde 3'te sporcuların büyük bir kısmı beden eğitimi öğretmenin motivasyonu artırıcı konuşmalar yaptığı yönünde görüş belirtmiştir.

Madde 4'te sporcuların bir kısmı uygun koşullarda antrenman yapmadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir.

Madde 5'te sporcuların bir kısmı gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğünün tesislerinden yeterince faydalanamadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir.

Madde 6'da sporcuların bir kısmı eğitim kurumlarının spor tesislerinden yeterince faydalanamadıkları yönünde görüş belirtmişlerdir.

Madde 7'de sporcuların büyük bir kısmı spora yönelik hedeflerinin olduğu yönünde görüş belirtmiştir.

Madde 8'de sporcular voleybol oynarken centilmenlik dışı hareketlerde bulunmadıklarını belirtmişlerdir.

Madde 9'da sporcuların büyük bir kısmı voleybol sporunun takım ruhunu geliştirdiği yönünde görüş belirtmiştir.

Madde 10'da sporcuların büyük bir kısmı voleybol sporu ile uğraşmalarının günlük hayatlarına katkı sağladığını belirtmişlerdir.

Tablo 3. Sporcuların Memnuniyet Düzeyleri
(Table 3. Athletes Satisfaction Levels)

Madde No	Görüşler	Düze	Hiç	Katılmıyorum	Kısmen	Katılmıyorum	Tamamen	TOPLAM
			Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum		
1	Seyircilerin küfürlü tezahürat yapmaları oyun motivasyonumu <u>olumsuz</u> etkiler.	%	8,2	4,1	12,3	13,9	61,5	100
		f	10	5	15	17	75	122
2	Ders durumunun kötü olması oyun motivasyonumu <u>olumsuz</u> etkiler.	%	8,2	15,6	18	19,7	38,5	100
		f	10	19	22	24	47	122
3	Beden eğitimi öğretmeni motivasyonu arttırıcı konuşmalar yapmaktadır.	%	2,5	2,5	5,7	16,4	73,0	100
		f	3	3	7	20	89	122
4	Antrenman yaptığımız ortam koşullara uygun değildir.	%	5,7	8,2	24,6	13,1	48,4	100
		f	7	10	30	16	59	122
5	İlimiz Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğü'nün spor tesislerinden yeterince faydalanamıyoruz.	%	27,	9,8	23,	22,1	18,0	100
		f	33	12	28	27	22	122
6	İlimiz eğitim kurumlarının spor tesislerinden yeterince faydalanamıyoruz.	%	25,	10,7	18,9	23,8	21,3	100
		f	31	13	23	29	26	122
7	Bir sporcu olarak spora yönelik hedeflerim vardır.	%	1,6	4,9	16,4	13,9	63,1	100
		f	2	6	20	17	77	122
8	Voleybol oynarken centilmenlik dışı hareketlerde <u>kesinlikle</u> bulunmam.	%	4,9	3,3	17,2	13,9	60,7	100
		f	6	4	21	17	74	122
9	Voleybol sporunun <u>kesinlikle</u> takım ruhu duygusunu geliştirdiğine inanıyorum.	%	0,8	4,1	9,0	19,7	66,4	100
		f	1	5	11	24	81	122
10	Voleybol sporu ile uğraşmak günlük hayatıma olumlu katkılar sunar.	%	3,3	4,1	9,8	15,6	67,2	100
		f	4	5	12	19	82	122

4. TARTIŞMA VE SONUÇ (DISCUSSION AND CONCLUSION)

Ortaöğretim kurumlarında voleybol oynayan sporcuların spora yönelik beklenti ve memnuniyetleri birbirine yakın ve yüksek düzeydedir. Yirmi maddelik anketin (Tablo 2 ve 3), onaltı maddesine katılım düzeyi "yüksek" iken diğer maddelerin tamamında sporcuların beklenti ve memnuniyetleri "orta" düzeydedir.

Araştırmaya katılan sporcuların, ders başarı durumu değişkenine göre frekans ve yüzdeler dağılımı incelendiğinde sporcuların büyük bir kısmının zayıf ve geçer durumda olduğu, çok az bir kısmının ise takdir belgesi aldığı görülmüştür. Yapılan benzer çalışmalarda ise bu sonucun tersi yönünde görüşler ortaya atılmıştır. Özcanoğlu'nun (1993), Altuntaş'ın (1995) ve Öztürk'ün (2000) yapmış oldukları çalışmalarda da sportif aktivitelerin akademik başarıyı büyük oranda etkilemediği ve hatta olumlu etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır [16, 17 ve 18]. Sarı'nın (2002) yapmış olduğu çalışma sonucu sportif

faaliyetlerin öğrencilerin %50'sinin derslerindeki durumunu az etkilediği görülmüştür. Bu sonuçlar toplumdaki beden eğitimi ve sportif faaliyetlerinin okul başarısını olumsuz yönde etkilediği inancının artık değişmesi gerektiğinin bir kanıtı olarak değerlendirilmelidir [3].

Araştırmaya katılan sporcular, aile, öğretmen ve okul yönetiminin sporcuların, spor yapmalarını desteklemelerini beklemektedirler. Ergün (1992)'e göre aile, çocuğa gelecekte aile içinde alacağı rolü, ulaşacağı sosyal mevkiyi, kendisinden beklenen davranış, beceri ve yetenekleri, milli kültürleri oluşturan değerleri, inançları yaparak öğretmek ve göstermekle yükümlüdür [19]. Aile, sosyal dünyayı ve spor dünyasını görmeyi sağlayan ilk birimdir. Ailenin sosyalizasyon üzerindeki ilk ve güçlü etkisi, çocuğun spora katılıp katılmayacağı ve katılıyorsa nasıl spor yapacağını belirleyebilmesidir [20]. Araştırmaya katılan sporcular, voleybola başlamalarında en çok etkili olan unsurun kendileri olduğunu, en az etkili olan unsurun ise aileleri olduğunu belirtmişlerdir. Sporcuların ailelerinden spor yapmalarının desteklemesini istemeleri, bu yargıyı doğrulamaktadır. Yıldız (2006)'da yapmış olduğu benzer bir çalışmada, öğrencilerin spor alanına yönelmelerinde öğretmen ve antrenörlerinin etkisinin olması gerektiğini vurgulamıştır [11]. Yapılan diğer çalışmalarda da çocukların spora katılımdaki memnuniyetleri ile ailelerin memnuniyetleri arasında bir ilişki bulunmuştur [21]. Ancak aile davranışlarının etkisi bütünüyle çocuğun bu davranışları nasıl yorumladığına bağlıdır. Ailelerin müdahalesini destek veya cesaretlendirme olarak algılayan çocuklar, spora yönelik olumlu bir tutum takınarak daha yüksek bir yeterlik algısı sergilemekte, ancak ailenin müdahalesini olumsuz olarak algılayan çocuk ise daha düşük bir yeterlik algısı sergilemekte ve spora karşı ilgisini kaybedebilmektedir [22]. Bu konuyla ilgili daha geniş bilgi için Gonzalez (2002)'in yaptığı metaanaliz çalışmasına bakılabilir [23].

Sporcular, beden eğitimi öğretmenlerinin oyun motivasyonunu arttırıcı konuşmalar yaptığını, seyircilerin de küfürlü tezahürat yapmalarının motivasyonlarını olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir. Burada beden eğitimi öğretmenlerinin davranışına karşı bir memnuniyet, seyircilerin olumsuz davranışına karşı da bir memnuniyetsizlik söz konusudur. Adair (2003) ve Sürekli (2003) motivasyonu, insan davranışını bir hedefe doğru yönelten ve belirleyen bir enerji veya içten gelen itici kuvvetlerle bir hedefe doğru yönelen ve belli bir gayesi olan davranışlar olarak tanımlanmaktadır [24 ve 25]. Felmand (1996)'a göre de motivasyon, insan davranışlarına enerji ve yön veren bir kavramdır [26]. Motivasyon, bireyin spor hayatında önemli bir yere sahiptir. Sporcuların, başarısını etkileyen temel etmenlerin başında şüphesiz motivasyon gelir. Bu çalışmada, sporcuların motivasyonlarının arttırılması ve desteklenmesi yönünde bir beklenti içinde oldukları görülmüştür.

Araştırmaya katılan sporcular, eğitim kurumları ile Gençlik Hizmetleri ve Spor Müdürlüğünün spor tesislerinden yeterince yararlanamadıklarını belirtmişlerdir. Günümüzde spor ortamının oluşmasında spor tesislerinin önemli bir yere sahip olduğu bilinmektedir. Türkiye'de özellikle son yıllarda spor tesis sayılarında belirgin bir artış izlenmesine rağmen yine de ihtiyaca tam olarak cevap veremediği ortadadır. Aslında tesis ve katılım arasında çok güçlü bağlar vardır. Bu bağlamda tesislerin çok amaçlılık ilkesine uygun düzenlenmesi bir bakıma daha çok sayıda katılımcının sportif etkinliklerle buluşması anlamına gelecektir. Bu yüzden spor yatırımları planlanırken spor dallarının gelişmesine ve yapanların sayısının arttırılmasına imkan verecek tesislere yönelmelidir. Aynı

yerleşme yerinde eş değer kapasitedeki tesislerin yapımından ve kullanılmayan kapasite yaratılmasından kaçınılmalıdır [27]. Ayrıca yapılan spor tesislerinden sporcuların yanı sıra geniş halk kitleleri ve öğrencilerinde yararlanması sağlanmalıdır [28]. Unutulmamalıdır ki ülke sporunun gelişmesi, büyük ölçüde toplumun aktif olarak spor yapabileceği tesislerin varlığına ve bu anlayışla işletilmesine bağlıdır [27].

Sonuç olarak bu çalışmada, sporcuların spora yönelik olarak beklenti ve memnuniyet düzeyleri birbirine yakın ve yüksek düzeydedir. Beklenti ve memnuniyet düzeyini belirlemeye yönelik olarak oluşturulan maddelerin büyük bir kısmına, katılım düzeyi yüksek orandadır. Sportif aktivitelerin öğrencilerin derslerini olumsuz etkilemeyeceği hususu her fırsatta dile getirilmelidir. Ayrıca sporcuların, ders başarılarının arttırılması için okul yönetimi tarafından gerekli tedbirler alınmalıdır. Aileler ve öğretmenler öğrencileri spora teşvik etmeli ve bu doğrultuda onları desteklemelidirler. Sporcuların Türk eğitim sistemi içinde etkin bir şekilde yetişip sağlıklı, bilinçli, kendini yenileyebilen, belirli bir spor kültürüyle yetişen sporcular olup toplum içinde hak ettikleri değeri almaları sağlanmalıdır.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma, 25-27 Nisan 2013 tarihleri arasında Mersin Üniversitesinde yapılan 8. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresinde Sözel Bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Şişman, M., (2000). Öğretmenliğe Giriş, Ankara: Pegem Yayıncılık.
2. Turgut, M., (2001). Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Yükseköğretimindeki Antrenörlük Eğitimi ve Spor Yöneticiliği Bölümlerinde Okuyan Öğrencilerin Bu Bölümü Seçme Nedenleri ve Beklentileri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
3. Sarı, F., (2002). Ortaöğretim Kurumlarında Sportif Faaliyetlere Katılan Öğrencilerin Katılım Amaçları ve Karşılaştıkları Problemlerin Tespitine Yönelik Durum Analizi, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
4. Sunay, H., Büyüköztürk, S., Müniroğlu, S. ve Gündüz, N., (2000). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlik Programlarının Fiziksel Aktiviteye Güdülemeye Etkisi, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi Ankara: Bildiriler Kitabı, ss:335-349.
5. TDK, (2005). Türkçe Sözlük, Ankara: MEB Basımevi.
6. Açıkgöz Ün, K., (2002). Aktif Öğrenme, İzmir: Eğitim Dünyası Yayınevi.
7. Hacıcaferoğlu, S., Gündoğdu, C. ve Hacıcaferoğlu, B., (2012). Üniversite Öğrencilerinin Spor Tesislerine ve Organizasyonlarına Karşı Düşüncelerinin Değerlendirilmesi (İnönü Üniversitesi Örneği), Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, Cilt:3, Sayı:1, ss:43.
8. Güven, Ö., (1992). Türklerde Spor Kültürü, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
9. Sunay, H., (2010). Sporda Organizasyon, Ankara: Gazi Kitabevi.
10. Özbayraktar, F., Kurt, T., Yücel, E., Kıvanç, C., Han, A. ve Kılıç, M., (2008) 1. Baskı, İstanbul: Kelebek Matbaacılık.
11. Yıldız, G.H., (2006). Ortaöğretim Kurumları Spor Alanında Okuyan Öğrencilerin Spora Başlama ve Bu Alanı Seçme Nedenleri ile Beklentileri, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi

- Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı.
12. Hergüner, G., (2001). Farklı Liselerdeki Sporcu Öğrencilerin Problem ve Beklentilerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
  13. Güçlü, M., (2000). Kulüplerde Aktif Spor Yapan Üniversite Öğrencilerinin Problemleri ve Beklentilerinin Belirlenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
  14. Balcı, A., (2004). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeleri. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
  15. Karasar, N., (1994). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.Şti.
  16. Özcanoğlu, A.B., (1993). Ortaöğretimde Okul Spor Faaliyetlerine Katılımın Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
  17. Altuntaş, M., (1995). Ortaöğretim Gençliğinin Sportif Eğilim ve Beklentileri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
  18. Öztürk, H., (2000). Ortaöğretim Öğrencilerinin Sportif Beklenti ve Alışkanlıkları, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
  19. Ergün, M., (1992). Eğitim Sosyolojisine Giriş, Ankara: Eğitim ve Toplum, ss: 21.
  20. Küntay, E., (1991). Çocuk ve Gençlerde Davranış Bozukluğunu Düzeltici Önlem Olarak Spor, Ed; Erdemli, A., Spor Ahlakı ve Spor Felsefesine Yeni Yaklaşımlar, İstanbul: Meva Matbaacılık.
  21. Gren, C.B. and Chalip, L., (1997). Enduring Involvement in Youth Soccer: The socialization of parent and child, Journal of Leisure Research, Cilt: 29, Sayı:1, pp:61-77.
  22. Kanters, M.A., Bocarro, J., and Casper, J., (2008). Supported or Pressured? An Examination of Agreement Among Parent's and Children on Parent's Role in Youth Sports, Journal of Sport Behavior. Cilt: 31, Sayı:1, pp:64-80.
  23. Gonzalez, A.R., (2002). Parental Involvement: Its Contribution to High School Students' Motivation, The Clearing House, January/February, 2002. DOI: 10.1080/00098650209599252, Cilt:75, Sayı:3, pp:132-134.
  24. Adair, J. (2003). Etkili Motivasyon, 1. Baskı. Çeviren: Uyan, S. İstanbul: Babıali Kültür Yayıncılığı.
  25. Sürekli, D. ve Tevrüz, S., (1997). Davranış Düzeltmede Günü Teorilerinin Katkısı, Ankara: Türk Psikologlar Derneği ve Kalder Yayınları.
  26. Feldman, R.S., (1996). Understanding Psychology, 4th Edition, Mcgraw Hill Company, USA.
  27. Ramazanoğlu, F. ve Ramazanoğlu, N., (2000). Spor Tesislerinin Planlandırılması ve İşletmesi, Spor Araştırmaları Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 3, ss:2-7.
  28. Abalı, A., (1974). Cumhuriyetimizin 50. Yılında Gençlik ve Spor, Ankara: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları, ss: 29-48.